

Kehitysvammaliiton lausunto liittyen hallituksen esitykseen valtioneuvoston asetuseronnoksesta valtioneuvustukseksi tiedonvälityksen ja uutismedioiden tukemiseen vuonna 2023

Kehitysvammaliitto 1.3.2023.

Kehitysvammaliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua liikenne- ja viestintäministeriön esityksestä.

Monipuolisen, monimuotoisen ja kattavan tiedonvälityksen turvaamiseksi on erittäin tärkeää, että valtioneuvustus koskee myös erityisryhmille tarkoitettuja selkokielistä ajankohtaislehtiä Selkosanomiam ja Lätta bladetiä. Osa selkolehtien lukijoista pystyy lukemaan ainoastaan paperilehteä. Paperilehden painokustannukset ovat kuitenkin nousseet merkittävästi paperin hinnan kallistuttua ja postituskulujen noustessa jatkuvasti. Kulujen noustessa paperilehden julkaisu voi olla pian mahdotonta.

Selkosanomiat ja sen ruotsinkielinen sisarlehti Lätta bladeti ovat ainoat valtakunnalliset selkokielliset ajankohtaislehdet Suomessa. Lehdet ilmestyvät painettuna 8 kertaa vuodessa, lisäksi ne ilmestyvät verkossa. Verkkolehdissä julkaistaan myös erittäin helppoja, kuvin tuettuja uutisia, joista myös tiedotetaan painetuissa lehdissä. Lehtiä julkaisee Kehitysvammaliiton Selkokeskus yhteistyössä ruotsinkielisen LL-Centerin ja Papunet-verkkopalvelun kanssa. Lehdet uudistettiin vuonna 2021 ja ne saivat uudistuksesta Aikakausmedian Edit-palkinnon sekä Salli-journalismpalkinnon.

Selkokiellisen tiedonvälityksen kohderyhmiä ovat esimerkiksi:

- henkilöt, joilla on kehitysvamma tai jokin muu neurobiologinen erityisyys
- henkilöt, joilla on muistisairaus tai häiriötä aivojen verenkierrossa
- henkilöt, joiden äidinkieli ei ole suomi
- henkilöt, joilla on oppimisen tai lukemisen vaikeuksia.

Kuvauutisista eli kuvin tuetuista uutisista hyötyvät lisäksi puhevammaiset ihmiset ja henkilöt, jotka tarvitsevat erittäin paljon tukea luetunymmärtämisessä. Kuvatuki auttaa myös kielenoppijoita ja tukee vuorovaikutusta. Selkokielestä hyötyvät myös monet muut ryhmät, kuten mielenterveyskuntoutujat ja lukemaan tottumattomat henkilöt. Lisäksi selkokiellinen tiedotus hyödyttää kaikkia yhteiskunnan jäseniä tietotulvassa, stressissä ja kriisitilanteissa.

Laadukkaalla selkokiellisellä journalismilla on tärkeä paikka yhteiskunnassa demokratian toimivuuden kannalta. Kriisitilanteissa selkokiellisen median merkitys korostuu edelleen, tiedonsaanti voi olla elintärkeää. Koronapandemian aikana Selkosanomiam ja Lätta bladetin kävijämäärät verkossa nousivat merkittävästi. Verkossa ei kuitenkaan tavoiteta esimerkiksi monia kehitysvammaisia ihmisiä ja vanhusryhmiä, joille painettu paperilehti on erittäin tärkeä.

Selkokiellinen tiedonvälitys on entistä merkittävämmässä ja tärkeämmässä asemassa ajankohtana, johon ovat osuneet koronapandemia ja sota Euroopassa. Turvallisuuspoliittinen tilanne ja huoltovarmuus tulee turvata myös painettujen selkokiellisten julkaisujen avulla.

Pysyvä journalistinen tuki on selkokielliselle medialle erittäin tärkeä. Tuella varmistetaan, että myös selkokiellisiä tarvitsevat lukijaryhmät saavat tarvittavat tiedot yhteiskunnassa toimimiseen ja pysyvät suomalaisen yhteiskunnan ja maailman uutisvirran mukana.

Susanna Hintsala, toiminnanjohtaja

Petri Kiuttu, päätoimittaja

Kaisa Kaatra, asiantuntija